

**KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ
KOMİSYONU**

**YURTDIŐINDA YAŞAYAN
TÜRK VATANDAŞI OLAN VE
VATANDAŞLIKTAN İZİNLE ÇIKMIŞ
KADINLARIN VE AİLELERİN
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ
KONULU ALT KOMİSYON**

09.03.2016 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

9 Mart 2016 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.11
BAŞKAN: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

BAŞKAN – Evet, hoş geldiniz.

Öncelikle, katılımcılarımızdan Abdullah Murat Bey Adalet Bakanlığında Daire Başkanı, Çiğdem Pekkaya Hanım da, yine, tetkik hâkimi.

Şimdi, biz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği İhtisas Komisyonu olarak bir alt komisyon oluşturduk. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, ama bazen de izinle çıkmış ama hâlâ bizim akraba topluluklar olarak gördüğümüz o kesimle ilgili, kadınlarımız perspektifinden ailemiz, bu açıdan onların sorunlarını içeren -tabii, en çok Batı Avrupa’da fazlasıyla, 5 milyonu aşkın yurt dışında yaşayan vatandaşımız var- onların sorunlarına yönelik, içeriklerine yönelik ne yapabiliriz, bunu irdeleyen bir komisyonumuz var. Bazen mevzuat değişiklikleriyle, bazen buna hiç gerek kalmadan yönetmelik, genelge veya birkaç talimatla yapılabilecek olanlar, uygulamadaki aksaklıklar gibi olabiliyor. Dolayısıyla, bu komisyon, inşallah, hazırladığı raporla buna bir ışık tutmuş olacak.

En çok önemsedığımız başlıklardan biri -birçok kalem var vatandaşlarımıza yönelik, siz aktaracaksınız ama- en önemli başlıklardan biri oradaki vatandaşlarımızın çocuklarının velayetinin alınması, oradaki kiliselere veya koruyucu ailelere verilmesi. Bununla ilgili Batı Avrupa’daki rakamın bazı bölgelerde 5 bini, bazı bölgelerde 3 bini aşkın sayıya ulaştığı söyleniyor, birçok gerekçelerle. Reel bir sayı yok çünkü çifte vatandaş olan var veya işte -atıyorum- Almanya vatandaşlığına geçmiş. O anlamda, biz Adalet Bakanlığı olarak hangi süreçteyiz, o pozisyona veya adliyeye intikal etmiş, hukuken yapılabilecek neler var, onlara bir bakabilirsek.

Yurt dışı Türklerden Elif Hanımın -o da daha önce oradaki, Almanya’daki gençlik dairelerinde de görev yaptığı için- uygulamada karşılaşılanlarla ilgili de bilgileri var. İnşallah önemli, değerli bilgilerle güzel bir istişare olacak diyorum.

Sözü öncelikle Abdullah Murat Bey’e bırakıyorum.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT - Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Bugün gündemimizde sadece Adalet Bakanlığı var. O yüzden, konuşma esnasında değerli vekillerimin soru-cevabı şeklinde de gidebiliriz, irdeleyebilmek adına.

Evet, söz sizin.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT - Dün, biz, yaptığımız temaslar çerçevesinde, bugün daha çok ne konuşulabilir, gündem ne olacak diye gördüğümüzde biz daha çok şu kanaati edinmiştik: Yurt dışında boşanma davası açılan...

BAŞKAN - Onlar da olabilir.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet.

Fakat bunun Türkiye’de tanınmasında sıkıntı yaşayan vatandaşlarımızın sorunları, bunlar dolaylı olarak çocuklarını, eşlerini...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Velayetlerini...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – ...velayetlerini etkiliyor.

Az önce sizin de bahsettiğiniz konu da bununla da ilgili olabilir, doğrudan başka şekilde de gündeme gelebilir. Ben daha çok bu tanıma tenfiz konusunda bir çalışmamız da vardı, onu da paylaşmak istiyorum. Zaten Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklarında kurulan bir komisyon var, sanıyorum, bizden de katkı sağlanıyor oraya. Bu konuda derli toplu bir çalışma yapıldı ve devam ediyor hâlen bildiğim kadarıyla, ondan da biraz bahsederek, bizim de yaptığımız çalışmalardan bahsederek bu alanda yaşanan sıkıntılar ve çözüm önerilerine ilişkin bir şeyler söyleyebiliriz.

BAŞKAN - Evet, lütfen.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Şimdi, malumunuz olduğu üzere her ülkenin yargı kararları orada geçerli, yurt dışında verilen yargı kararları da doğrudan Türkiye’de etkili değil. Bizim, özellikle buyurduğunuz gibi, Batı Avrupa’da yoğun olarak Türk nüfusumuz olduğu için ve son yıllarda artan boşanma oranları nedeniyle bu bahse konu şikâyet artık daha fazla gözle görülür derecede hissedilir durumda. Bu şikâyette tarafların ikisi Türk de olabilir, biri Türk biri yabancı da olabilir. Boşandığı zaman doğrudan Türkiye’deki idari bizim nüfus sicilimize işlenemiyor, bir tanıma tenfiz süreci gerekiyor, boşanma davası sadece bir tanıma davasıyla -tenfiz diyelim- sonuçlandırılıp nüfusa istenebilecek bir durum.

Tabii, tanıma davası çok basit bir prosedür gibi gözükmele birlikte, içeriğinde iki tane tebligat içeriyor: Bir, dava dilekçesinin tebliği; iki, kararın tebliği, kesinleşmesi için tanıma davasının. Birtakım belgeler sunuluyor vesaire.

Karşı tarafın adresi, bu çoğu zaman yurt dışı, muhatap yurt dışı olduğu için adresi biliniyorsa bu davaların ortalama biz altı ay ya da bir yıl içinde bittiğini biliyoruz. Eğer bu süre içerisinde biterse çok şikâyet yok, zaten süreç itibarıyla davaların bir senede bitmesi makul, anlaşılabilir. Ama adres bilinmediği zaman, aradan süre geçtiği için yanlış adresler belirtildiği zaman bu üç yıl-beş yıl gibi süreç de alabiliyor. Niye? Eğer Türkiye’de muhatabın adresi bilinmiyorsa en nihayetinde ilan tebligat yolumuz var, ilan tebligat yapılır, bu süreç biter. Fakat bu yurt dışında olduğu zaman ilan tebligat yolu kapalı. Yani bizim mahkememizin oradaki uluslararası yayın yapan bir gazeteye ilan verip yayınlaması söz konusu değil. Uluslararası mevzuat buna müsait değil. Bunun için neredeyse sistem kilitleniyor.

İkinci konu, adresi bilinmiyor. Biz burada Türkiye’de ne yapıyoruz adres bilinmiyorsa, kolluk aracılığıyla adres araştırması yaptırıyoruz, kolluk adresi buluyor, getiriyor vesaire. Normal şartlarda Türkiye’den çıkan tebligat “Burada oturmuyor.” diye geldiği zaman bizim Adalet Bakanlığı olarak hukuk istinabe yoluyla adresinin tespitini isteme imkânımız var. Fakat birçok ülke de bunu tanımıyor. Yani bu istinabe, hukuki yardım yöntemi değil diyorlar, dolayısıyla o yol da kapalı oluyor. Yani eğer adresi yoksa o kişinin boşanmasının Türkiye’de tanınması neredeyse imkânsız vaziyette, bulunması da çok zor.

İkinci bir konuya da değinmek lazım yine, niye bu davalar çok uzuyor? İki taraf boşandığı zaman bunlar doğal olarak tatsız bir şekilde sona eriyor, davayı bilse dahi tebligat almaktan kaçınıyor. Niye? Çünkü biliyor ki Türkiye’de boşanırsa yeniden evlenecek, kadın mesela, kadın için düşünelim. Dolayısıyla yokuşa sürme durumu da olabiliyor yani, dava uzasın, bitmesin, hâlâ evli gözüksün.

BAŞKAN – Erkek tarafı için mi?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Kadın istemiyor boşanmayı.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Kadın istemiyor, evet, kadının istememe durumu da var, aynı şey erkek için de geçerli olabilir ama sıklıkla böyle olduğunu tahmin ediyoruz, yani yardımcı olmuyor taraflar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Uzamasını istiyorum.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – “Uzasın.” diyor evet, uzasın, Türkiye’de öyle gözüksün, uğraşsın yani. Bizim maalesef bu... Antrparantez burada da söylemek istiyorum, yeri gelmişken, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünde iki yıl çalıştım, orada bilirkişilik projesini yürütmek nasip oldu.

BAŞKAN – Hangi proje dediniz?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bilirkişi projesi. Şu anda yakındır, önümüzdeki hafta Meclis gündeminde de görülecek Adalet Komisyonunda. Bunun ön hazırlıkları proje kapsamında oldu. Biz bu proje kapsamında şunu tespit ettik, şu kanaate vardık: Bizim vatandaşlarımız iş hukuku, iş davaları temelinde işçimiz, hakkını almaktan ziyade karşı tarafı süründürmek için dava açıyor “Ben buna dersini vereyim.” diyor, alacak filan çok umurunda değil yani. Yani adalet duygusuyla davacı hareket etmezse davalı hiç hareket etmiyor zaten, alacağı olsa bile anlaşmaktan, pazarlık yapmaktan kaçınıyor vesaire. Bu da dava sayısının artmasına, davaların uzamasına, ihtilaftan ihtilaf çıkmasına neden oluyor. Aynı şeyi aile hukukuna ilişkin ihtilaflarda da görüyoruz. Yani tarafların kendi hakkını arama duygusundan çok karşı tarafa duyduğu husumet...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – İntikam hissi...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – ...intikam hissi nedeniyle hukukun tüm o ara sokaklarını kullanarak süreçlerin karmaşık hâle gelmesine yol açabiliyor. Yani biz ne yaparsak yapalım, ne kadar mükemmel mevzuat yaparsak yapalım bu adalet arama duygusu kişilerde gelişmediği müddetçe bizim adalet sistemiz, sıkıntılarımız da bitmeyecek demektir. Bu başka bir sorun.

Şimdi, kaldığım yerden devam etmek istiyorum: Şimdi, tebligat sürecinde özellikle Adalet Bakanlığı merkezî makam olması nedeniyle rol üstleniyor. Almanya’daki Türk vatandaşlarına yapılacak tebligat mahkemelerden bize geliyor, bizden de kısa süre içerisinde –belki bu bir haftalık süreç olabilir-kontrol edilerek yurt dışındaki bizim konsolosluklarımıza, büyükelçiliklerimize gönderiliyor, onlar yapıyorlar tebligatı. Yabancıysa karşı taraf yurt dışındaki adliye makamları aracılığıyla yapıyor.

Şimdi, Türkler için karşı taraf Türk’se, yurt dışında oturan muhatap Türk’se bir kolaylık var adres bulmakta. Malum “konsolosluk.net” diye bir elektronik merkezî sistem var, orada adresler kayıtlı. Bizim UYAP sistemimiz, mahkemelerin erişebildiği UYAP sistemi de bu programla entegre. Dolayısıyla hâkimimiz Almanya’daki bir Türk’ün nerede oturduğunu kendi sisteminde bulabiliyor.

BAŞKAN – Çok güzel...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT - Bu çok müthiş bir gelişme.

BAŞKAN – Bu ama son zamanlarda var değil mi?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Evet, 2013’te sanıyorum böyle bir anlaşma yapıldı.

BAŞKAN – 2013’ten bu yana.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Ben öyle biliyorum.

BAŞKAN – Yani birikmiş sorunlar çözülebilir.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Bir ek açıklama olarak girebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Dışişleri Bakanlığı “konsolosluk.net” programı daha evveliyatla vardı fakat biz süreci de hızlandırmak ve mahkemelerimize de yardımcı olmak amacıyla Dışişleri Bakanlığıyla “konsolosluk.net” programına girebilmek için bir protokol imzaladık. Bu çerçevede adli makamlarımız doğrudan bu programa girerek yurt dışındaki vatandaşımızın adresi eğer o programda varsa tespit edebiliyorlar.

BAŞKAN – Çok güzel.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - Bu sadece Almanya değil de diğer ülkelerde de geçerli değil mi?

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Tabii ki, evet, sadece Almanya yönünden değil.

BAŞKAN - Devam edelim Abdullah Bey.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bu entegrasyon çok güzel bir şey fakat bu sistemde yoksa bunun adres araştırmasını yapmak da bizim konsolosluğun kapasitesini aşan bir şey, dolayısıyla yok, yani tebligat yapılamıyor.

BAŞKAN – Olmayabilir mi?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Olmayabilir tabii.

BAŞKAN – Kaçaksa...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Kaçak olabilir, kaydını sildirmiş olabilir, yani birçok neden var, olabilir.

Hani bahsettiğim rapordan da aldığım izlenime göre mevcut tanıma davalarının yüzde 50’sine yakınında tebligat sorunu yaşanıyor. Yani bu çok ciddi bir rakam.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Davalarda aslında sorun ulaşılamaması.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Ulaşılamaması, aynen öyle, ulaşılamama sorunu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ulaşılamama sorunu.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Ulaşıldığı hâl... Yani şahıs o adreste belli ve tebligatı alma konusunda herhangi bir sıkıntı yoksa süreç çok uzun sürede işlemiyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, altı ay.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Özellikle yurt dışında tebliğ yapılacak şahıs Türk vatandaşıysa ve biz de bu çerçevede Türk vatandaşı olduğu için Tebligat Kanunu 25/a uyarınca gönderiyorsak, şahıs evrakı alıyor, iki-üç ay gibi bir sürede sorun çözülüyor. Fakat yabancı olması hâli, bizim Türk vatandaşı olup Türk vatandaşlığından çıkmış mavi kartlılar yönünden de yabancı statüsünde oluyor ve o yüzden uluslararası sözleşmeler çerçevesinde biz gönderiyoruz. Hem süreç biraz daha uzun oluyor. Çünkü evrakın her durumda tercemesiyle iletiyoruz yabancı makama, o biraz zaman alıyor ve yabancı makama gittiği için süre üç-altı aya ulaşabiliyor ama her durumda şahsın adresinin belli olması hâlinde tebligat işlemi geçerli oluyor. Ama şahsın bulunamaması durumu yurt dışındaki kararı Türkiye’de tanıtmak isteyen vatandaş yönünden ciddi bir sıkıntı. Hani bayanlar yönünden kadına yönelik eşitlik dedik, o çerçevede değerlendirdiğimizde yurt dışında artık hayatını tesis etmek istemiyor, kendi ana memleketinde bir hayat tesis etmek isteyen

bir bayan yurt dışında boşandığında artık kendi ülkesinde yeni bir düzen kurabileceği düşüncesinde. Bazen vatandaşlarımız boşanma kararının Türkiye’de tanınması ve tenfiz edilmesi bilgisine dahi sahip olmuyorlar ve evlenmek istediklerinde, kayıtlarında evli olduklarını gördüklerinde aradan da uzun bir süre geçtiği için Almanya’da veya başka bir ülkede boşandığı şahsın adresine ulaşamıyor. Fakat burada o kararın, boşanma kararının tanınması lazım. Böyle bir durumda buradaki bayan mağdur olabiliyor. Yani yıllarca davası sürebiliyor, ona yönelik bir sıkıntı var.

BAŞKAN – O zaman evlilik de gerçekleştirilemez, evli gözüküyor, çocuklar da...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Evet, yani Türkiye’de karar tanınmadığı için Türkiye’de evlenmesi mümkün olmuyor ve o da vatandaşımız yönünden ciddi bir sıkıntı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Yasal bir düzenlemeyle nasıl çözülebilir? Şart yani bu durumda.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Evet, yapılabilir.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Yapılması gerekebilir, çok şart yani bu durumda.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Evet, evet.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Evet.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - Aslında tebligat zorunluluğu ortadan kaldırılabilir burada eğer yabancı mahkeme kararı ülkeler arası anlaşma varsa...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Olabilir.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - ...anlaşmanın olduğu ülkelerde boşanma kararlarının tanıma ve tenfizi için muhataba tebliğine ilişkin yükümlülük getirilebilir.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA - Türk mevzuatında herhâlde bu konuda bir düzenleme yapılabilir diye düşünüyoruz.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani şöyle, çözüme ilişkin de sorunların hepsini açıkladıktan sonra öneriler var. Diğer ülkeler de çözmüş bunu bir şekilde.

Şunu söylemek istiyorum: Yasal düzenleme olmadan bu konu çözülemez.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Evet, öyle gözüküyor.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani kesin olan bir şey yasal düzenleme.

BAŞKAN - Şart yani.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – İdari düzenlemelerle -birtakım entegrasyon elektronik vesaire- çok cüzi ilerlemeler sağlanabilir, yasal düzenlemeyle çözülebilir. Nasıl çözülebilir kısmına gelelim mi?

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ HÂKİM ABDULLAH MURAT - Şimdi, malum, bundan önce diğer ülkeler ne yapıyor kısmına bir kısaca değinebiliriz. Avrupa Birliği kendi içerisinde bir sistem benimsemiş. Tanıma ve tenfiz... Sadece tanıma değil, tenfiz için de geçerli, dâhil, doğrudan icra edilebilir kararlar için de. Fransa’da alınan bir karar İspanya’da direkt icraya konabiliyor mahkeme sürecinde geçmeden.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - AB hukuku gibi...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Aynen öyle.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Ama ona bağlı iç hukukları ulusal hukuklardan üstün olduğu için koruyorlar vatandaşını.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet, bu entegrasyonu bu boyuta getirmişler.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Ama bazı ülkeler de bu uygulamayı Türkiye gibi AB üyesi olmayan ülkelere de tanıyabiliyor bu imkânı, yani bütün ülkelere tanıyabiliyor. Örnek birkaç tane ülke sayayım: Avusturya, Fransa, Belçika. Bunların uygulaması, siz boşanma ilamını alıyorsunuz, kesinleşmiş boşanma ilamını, karşı tarafın, nerede tanıtacaksa nüfus idaresine ya da belediyeye, kimse muhatap makam götürüyorsunuz, o alıyor bakıyor, belli açılardan inceliyor kriter olarak: Bir, kamu düzenine aykırılık var mı? İki, savunma hakkına riayet edilmiş mi? İşte, millî hukuk vesaire gibi milletlerarası hukukla ilgili prensiplere uyulmuş mu şeklinde bir ön incelemeye tabi tutuyor, kesinleşmiş bir mahkeme kararı şeklinde, o inceleme sonucunda onu nüfusa işliyor, doğrudan icra edilmiş oluyor. Çok basit, idari bir karar aynı şekilde.

BAŞKAN – Doğrusu da bu.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Doğrusu da bu, evet, aynen öyle.

BAŞKAN – Çünkü boşanmışlarsa o ülkede karşılıklı, bir daha niye uğraşınlar?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İşte, Avrupa Birliği ülkeleri arasında böyle bir hukuksal yapı olduğu için, ortak bir mevzuatları var, o yüzden çok kolay tanıma anlamında.

BAŞKAN – Ama Avrupa Birliği, birliğe üye olmayan ülkelere de, mesela örneğin Avusturya, Fransa...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Danimarka, Avusturya, Fransa, Belçika...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Onlar AB içerisinde.

BAŞKAN – Danimarka?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hepsi içinde.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Bu ülkeler bizim için de yapıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii, biz de şu an resmî aday ülke olduğumuz için bizim için de kabul etmek çok kolay.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Bizim için de yapıyor, başkası için de yapıyor yani bu herkese tanınmış ama AB üyesi tüm ülkeler kendi içerisinde zaten var ama bu dediğim ülkeler, özellikle İngiltere ve Almanya yapmıyor anladığım kadarıyla. Onlar da mahkeme tanıma, tenfiz prosedürünü istiyor, biraz daha sert ama ben araştırmamda bu ülkeler daha liberal diye öğrendim.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Ben tanıma, tenfiz yönünden de özellikle bir ayırım konusunda ekstra bir açıklama yapmak istiyorum. Tanıma, daha çok tespit niteliğinde bir mahkeme kararı; tenfiz, icrai nitelikte hükümler içeriyor boşanmanın dışında velayet, tazminat, mal rejimi ve nafaka gibi.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Uygulamaya yönelik.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Genel olarak ülke uygulamalarında tanıma basitleştirmiş bir prosedür öngörüyorlar ülkeler; tenfiz yönünden, yine bir mahkeme kararına dayanılıyor çünkü icrai nitelik tesis edildiği için.

BAŞKAN – Boşanmayı tanıyor ama ikinci ayağını yine yerel mahkeme mi...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Mahkeme kararı, evet.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – O ayrı bir talep. Yani boşanmayı tanıma ayrı bir talep...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bir nafaka talebi varsa, çocuğun teslimi gibi bir işlem varsa...

BAŞKAN – Ama o da önemli. Mesela kendi mahkemesinde bunların hepsi gerçekleşmiştir mutlaka. Hani icrai...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Bir de Sayın Milletvekilim, bu tenfize ilişkin şöyle bir husus var bizim milletlerarası özel hukuk 54/a maddesinde: Tenfiz kararı verilmesi için müteakabiliyet prensibi aranıyor. Yani, İngiltere mahkemesinin kararı Türkiye’de tenfiz edilecek... Mahkeme, İngiltere mahkemeleri bizim buna yönelik kararlarımızı, bir Türk mahkemesi kararını İngiltere’de açılrsa tenfiz eder mi? Buna ilişkin bir müteakabiliyet koşulunun olup olmadığını arıyor. Buna yönelik bir sözleşme olabilir. Ülkelerle bu konuda ikili sözleşmelerimiz var, eğer yoksa o ülke yasasında tenfizi mümkün kılan bir kanun maddesi var mı veya o ülkenin fiili uygulaması nedir, onu araştırmak gerekiyor. Mahkemeler bize sorduğunda sözleşme yoksa biz bu uygulamayı Dışişleri Bakanlığından soruyoruz. Yani, tenfiz biraz o yönüyle daha hassas. Biz, hani, o yüzden özellikle ülke uygulamalarına baktığımızda tenfiz icrai nitelik kazandığı, tanıma da daha çok tespit niteliğinde olduğu için genelde tanımaya yönelik basitleştirilmiş prosedürler öngördüğünü gördük.

BAŞKAN – Yani tanıyor, boşanmayı kabul ediyor, o kadar. Yani “Boşandılar.” diyor ama devamındakilerin hiçbirini tanımıyor.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Tanımıyor.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Evet, hani...

BAŞKAN – Yani, velayet hakkını mesela -atıyorum- Fransa -Belçika örneğinde yaptığımız gibi somutlaştırarak gitmeye çalışıyorum- çocuğun velayetini orada babaya verdi, Türkiye geldiğinde tanıma problemi yok -çünkü Fransa kabul etmiş, değil mi- tanıyor ama o itiraz hakkını yani hem icrai anlamda hem velayet anlamında bu kez ayrı bir mahkeme mi açması lazım tenfiz olmadığı için?

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Fransa’daki mahkeme kararının Türkiye’de tenfiz edilmesi gerekiyor ve buna ilişkin de prosedür yapılıyor. Biz çocuklara ilişkin velayet kararlarının tanınıp tenfiz edilmesine ilişkin bir Avrupa Konseyi sözleşmesi var, o çerçevede başvuru olduğunda bunun işlemlerini yürütüyoruz, mahkemeye dava açılıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu tür davaları uluslararası hukukta -değil mi- tanımlanmış maddelere göre biz kabul ediyoruz, etmiyoruz.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Evet, uluslararası hukuk ile iç hukukumuz birlikte değerlendirilerek...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, iç hukukla beraber. Ama uluslararası hukuk, imzaladığımız uluslararası sözleşme daha üstün, iç hukuktan üstün oluyor bu durumda.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Tabii ki mahkememiz takdir ediyor. Hani sonraki aşamalarında mahkeme ve mahkeme kararı, Yargıtay şeklinde gidiyor ama genel olarak iç mevzuatımız ve uluslararası sözleşme birlikte değerlendiriliyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizim mesela sözleşme imzaladığımız, tanıdığımız -işte Belçika, Fransa'nın yaptığı gibi- problem olmayan ülkeler var mı, yoksa bütün ülkelerden gelen boşanmalarda sıkıntı mı var? Mesela bizim öyle anlaşmalarımız var mı özel?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Mesela, Avusturya'yla bir anlaşmamız var. Avusturya'yla yaptığımız karşılıklı ikili anlaşmaya göre, ikimizin de boşanma ilamlarını doğrudan, tanıma prosedürü olmadan doğrudan uygulamaya imkânı var ama Türkiye kendisi uygulamıyor bu şeyi ama Avusturya uyguluyor Türk vatandaşları için.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlginç bu da.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – İlginç bir durum.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLARI BAŞKANLIĞI UZMANI ELİF EMİNE GÖNÜLLÜ - Yani, Türkiye neden uygulamıyor bunu?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Türkiye buna ilişkin anlaşmaya, Lahey Sözleşmesi'ne çekince koymuş “Doğrudan uygulamayabilirim.” diye. O çekinceyi kaldırmadığı için bunu da uygulamıyor. Yani, aslında niye uygulamıyor? Bürokrasi olduğu için uygulamıyor bence, uygulasa uygulayabilir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, yani, bir sözleşmeniz var.

BAŞKAN – Ne sakıncası var? Yani, bu çekincesinin gerekçesi ne? Yani, neye istinaden çekince koymuş?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hassasiyetimiz ne yani bu konudaki?

BAŞKAN – Evet.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani, birincisi, Avrupa devletlerinde veya başka bir yerde verilmiş mahkeme kararının doğrudan bizde, idarede icra edilebilmesi durumunda bazı kaçaklar olabilir, vatandaşlarımız mağdur olabilir. Bu bahsettiğiniz haksız... Belki velayete ilişkin kararlar isyana yol açabilir diye bir aşırı koruma güdüsü var gibi geliyor bana.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLARI BAŞKANLIĞI UZMANI ELİF EMİNE GÖNÜLLÜ - Somutlaştırırsak şöyle bir şeyden mi bahsediyorsunuz: Mesela Avusturya'da bir Avusturyalı ile bir Türk'ün evliliğinden olan 2 çocuk var, Avusturya mahkemeleri bunları Avusturyalı olan eşe verdiği takdirde Türk olan mağdur olmasın diye mi böyle bir çekince konulmuş? Anlamak için soruyorum.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani, Türkiye'nin çekincesi sırf Avusturya'yla ilgili değil, genel olarak bir çekince olduğu için o sözleşmeyi de etkiliyor. Yani, Türkiye Avusturya'yla böyle bir anlaşma yapmış ama anlaşma uygulanabilir değil doğrudan icra edilebilmeye ilişkin Lahey Sözleşmesi'ne çekince koyduğu için. Yani bunun da çözümü için bizde iç düzenleme gerekiyor. Az önce Başkan da söyledi ya “Niye, uluslararası anlaşmalar daha üstün değil mi?” diye.

BAŞKAN – Hayır, kanunla da biz bunu öyle kıldık ya.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet, Anayasa’ya yazıyor, kanunla...

BAŞKAN – Eğer iç hukukla çelişiyorsa uluslararası sözleşme geçerli.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Ama bunun birkaç kaçak yolu var. O biraz teorik kalıyor. Okey, tamam, öyle ama kamu düzenine aykırılığı denetliyor mahkeme “Kamu düzenine aykırı.” buldum diyor yani. Tamam, okey, kamu düzenine aykırılık... Uluslararası anlaşmada takdir yetkisi tanıyor mahkemeye, “Ben kamu düzenine aykırı buldum.” diyor, bazen gerekçeleri de olabiliyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi, bizim böyle bir mevzuatımız var, değil mi? Biz ülkelerle bu tür boşanmaları tanıma ve icrası noktasında belli kriterler arıyoruz, kamu düzeni aradık... Birkaç tane madde saydınız siz orada.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Savunma hakkı” dediniz, “uluslararası hukuktaki kurallar”, “ön inceleme”, “Kesinleşmiş kararlar var mı?” diye.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet, kesinleşmiş mahkeme kararı olması gerekiyor, idari karar değil mesela, mahkeme kararı olacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz bunlara öncelik veriyoruz ama bu...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Bunlar inceleniyor tanıma sürecinde, tanıma davasında.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İnceleniyor bizim şu an dava sürecinde.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Tebligat da yapılırsa, bunların tamamında tebligat da yapılabilirse tanıma gerçekleşmiş oluyor fakat tebligat yapılmadığı müddetçe bütün o belgeleri sunsanız da imkânsız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O zaman bizim tanıma noktasında bir sıkıntımız yok gibi yasal mevzuatta, değil mi, biz tanıyoruz.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Yani, mevzuat olarak aslında tanıyoruz, her şey mükemmel.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Uygulama aşamasında mı sorun?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Ama tebligatta yaşanan sıkıntı bu tanımaya ilişkin hükmü işlemez kılıyor bizim tebligatı zorunlu kılmamız dolayısıyla.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunu nasıl çözebiliriz?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Nasıl çözebiliriz? Mesela birkaç yolu var bunu çözmek için. Bir tanesi, bu tanımaya ilişkin -tenfizle bunu yapmak imkânsız ama- mevzuatta tebligatı zorunlu olmaktan çıkarabiliriz. Yani uygulamada “nizasız dava” dediğimiz davalar var, mahkeme dilekçeyi alır, dosya üzerinden...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Doğrudan mahkeme kararını getirir, burada davasını açar...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Evet, şartlara bakar, karşı tarafa tebliğ etmez.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – He etmeden bakar...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bu şartlara bakar o zaman “Evet, ben tanıdım.” der, geçebilir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hâkimin kararıyla...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Böyle bir yöntem olabilir fakat daha basiti var bunun, az önce de kısmen değindik, şimdi daha basitine girmek istiyorum, Avrupa ülkeleri bunu çözmüş. Bu sicili tutan nüfus müdürlüklerine bizde kendilerine yetki verilerek yani Nüfus Hizmetleri Kanunu’nda değişiklik yapılarak bu mahkeme ilamlarını, yabancı mahkeme ilamlarını doğrudan nüfusa tescil edebilirler. Bir, kamu düzenine aykırılık; iki, savunma hakkı...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Nüfus hizmetleri bunu doğrudan kabul edecek.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Evet, doğrudan. Savunma hakkına riayet edilmiş mi, kamu düzenine bir aykırılık var mı? Yani, bazı ülkelerde malum aynı cins kişiler evlenebiliyor, gelip bunları Türkiye’de -Türk de olabilir bu- tanıtmak isterlerse bu kabul edilebilecek mi? Kamu düzenine aykırılık bu tip durumlar için önemli. Kamu düzenine aykırılık, savunma hakkı, uluslararası hukuk kuralları, iç hukuk kuralları gibi kriterleri somut olarak nüfus müdürü denetleyebilir, tescil eder. Tescil etmezse yani kabul etmezse şöyle bir yöntem daha makul: O zaman kişi tanıma davası açmalı, o zaman açsın. “Ben bunu kabul etmiyorum, kamu düzenine aykırı buldum.” deyip reddederse tanıma davası açsın, tanıma davasında da...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ama nüfus müdürü kabul edip o eş cinsel evliliği tespit de edebilir.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Tespit de edebilir...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ama o zaman o yetki nüfus müdürünün inisiyatifine bırakılmaz yani.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Böyle bir tartışma olabilir “Nüfus müdürüne bırakılsın mı, bırakılmasın mı?” diye.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Tabii.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Nüfus müdürüne kamu düzenine ilişkin hangi konuları kamu düzenine aykırı, hangi konuları uygun göreceğine ilişkin bir yönetmelik çıkarabilir İçişleri Bakanlığı, der ki: “Bunları, bunları biz kamu düzenine aykırı görüyoruz.”

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ama öngöremediği şeyler de olabilir orada.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Onlar da artık çok istisnai olur. Yani, onun için de bu feda edilebilir ama zaten bu konuda karşılaşılabilecek sorunlar belli: Çok eşlilik, bunun gibi sorunlar.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Yani, tanıma noktasında şu var: Tanıma noktasında muhataba tebligatı kolaylaştıran bir hüküm getirildiği takdirde mahkemede yapılması daha sağlıklı ve doğru sonuç verir nüfus müdürüne yetki vermektense öte.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani, ben bir hâkim olarak, uygulamanın içinde altı yıl çalışmış biri olarak söylüyorum, bakın çok açık söylüyorum: Siz mahkemeye “nizasız kaza” deseniz, “Bunu siz hasımsız göreceksiniz, karşı tarafa tebligat çıkarmayacaksınız.” deseniz dahi o kararların yarısı tebliğe çıkar. Çünkü oradaki görevli pulları alır... Orada karşı tarafı gösteriyor ya, eşi gösteriyor, eşine tebliğ çıkarmış, tebliğe gitmiş veya tebliğ için bekliyor şeklinde.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Mutlaka bildirim yapmak durumunda.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani, yanlış olsa bile, gerekmediği hâlde birtakım prosedürleri mahkemeler yapar, otomatik olarak yapabilir. Birtakımı düzgün işleyebilir, bir kısmı işlemeyebilir. Yani, burada yasama organı bir tercih yapacak “Bunu mahkeme mi çözsün basit prosedürle yine, idare mi çözsün?” diye, bir tercih yapacak. Fakat benim kişisel görüşüm mahkeme bunu çözdüğü zaman, mahkemeye bu yetki bırakıldığı zaman yine klasik prosedür işleyecek... Şikâyet tebligat değil ki. Şimdi o raporda da baktığımızda Türk vatandaşları diyor ki: “Yahu bizim çoğumuz işçiyiz, biz varlıklı insanlar değiliz, orada boşanma davasını sürdürdük, bitti, para harcadık, yorulduk, ettik, bir de Türkiye’de...” Türkiye’de bu işi yapan bir sürü avukat var. “Sen Almancısın gönder bana bin euro, 2 bin euro, ben halledeyim.” diyor. O da zavallı, ne yapsın, gönderiyor. Yani, 3 kuruş için 50 kuruş alıyorlar, biz bunların çoğunu bilmiyoruz bile. Niye? İşin içinde mahkeme olduğu için. Şimdi biz bunu basitleştirsek dahi yine avukatlar benzer derecede bunları sömürmeye devam edecek yani.

BAŞKAN – Uygulamada yine sorun çıkar diyorsunuz.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Hâkim Bey, ama bence avukatları sömüren gibi tanımlamak da biraz yanlış oldu gibi geliyor bana.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yani, ben abartılı cümle kullanıyorum, bu da bir tercih meselesi ama...

BAŞKAN – Vallahi karşısında bir Trabzon Vekili var, kelimelere dikkat edelim.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ve bir avukat var yani.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Baltayı taşa vurdum.

BAŞKAN – Şimdi karşılaşılabilecek sorunlar belli dedik ya, çok eşlilik var, başka şöyle bir iki dilim daha neler var?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Çok eşlilik olabilir, aynı cins evlilik olabilir, idare makamının yaptığı yani kilisede yapılan boşanmalar olabilir. Yani mahkeme kararı değil de, belediyede, kilisede yapılan boşanmalar olabilir. Bunlar da tartışma konusu.

BAŞKAN – Bu da sorun değil mi?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bu da ciddi sorun. İngiltere’de bu var, Danimarka’da bu var, birçok yerde bu var. Bizim hâkimin yaptığı bu anlaşmalı boşanmayı onlar orada yapıyorlar, o yetkiyi vermişler yapıyorlar. Biz mutlak olarak her şeyde olduğu gibi yine hâkime güvenmişiz benzer durumda. Yani, yargıya ve hâkime her şeyi teslim ederseniz sağlam olur bazı şeylere katlanırsınız sonuç olarak.

BAŞKAN – Teslim etmeyelim diyorsunuz, Çiğdem Hanım’a bırakıyoruz sözü.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Biz özellikle Genel Müdürlük olarak boşanma kararlarının tanınması ve tenfizi ülkemiz iç mevzuatı kuralları çerçevesinde yürüyor. Hani Türkiye olarak boşanma kararlarının tanınıp tenfiz edilmesine ilişkin bizim

taraf olduğumuz bir sözleşme yok, buna ilişkin sözleşmeler var ama biz taraf değiliz. Dolayısıyla, iç mevzuatımız çerçevesinde devam ediyor. Bize daha çok bu davalar açıldığında, mahkemelerimizin tebligat talepleri geldiğinde biz merkezî makam olarak bunun sürecini yürütüyoruz. Dolayısıyla, buna ilişkin, derinliğine ilişkin bir çalışmamız yok fakat bu toplantıya ilişkin bilgi aldığımızda, tanıma ve tenfizdeki bir sorundan haberdarız, vatandaşlarımızın mağduriyetinden haberdarız ve bunun için de çözüme yönelik, iç mevzuatımızda ne yapılabilir diye bunun, akademisyenlerin de görüşü alınarak değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Kanunlar Genel Müdürlüğümüzle ben irtibata geçtim, “Buna yönelik somut bir çalışmanız var mı?” diye, şu an, Bakanlık olarak yasa çalışması şeklinde bir çalışmanın olmadığını fakat Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında buna yönelik çok ayrıntılı ve kapsamlı bir çalışma olduğunu ve bu çerçevede toplantı yapacaklarını söylediler. Ben Başbakanlığın buna yönelik çok ayrıntılı, güzel bir çalışma yaptığını da bu şekilde öğrenmiş oldum; bunun da önemli olduğunu düşünüyorum.

Bir de tanımaya yönelik birkaç cümle söylemek istiyorum ama bu birazcık daha şahsi görüş oluyor. Biz, tanıma prosedürünün basitleştirilmesinin vatandaşımızın lehine olduğunu düşünüyorum ve tanımada belki bugüne kadar mevzuatta değişiklik yapılmamasının sebebi... Yurt dışındaki boşanma kararından bizim Türk bayan vatandaşımız haberdar olmadan boşanmış olabilir ve dolayısıyla, evliliğini devam ettirmek isteyen bir bayan olabilir ve burada tanıma davası açıldığında o bayanın mağdur edilmemesi de önemli bir husus. Belki bu nedenle bugüne kadar değişiklik yapılmadı. O yüzden, tanıma davasında belki nizasız tebligat prosedürü atlanarak yapılabilir dedik, o hususu değerlendirdik. Burada bizim hâkimimiz gelen mahkeme kararını, dosyayı incelerken tarafların dinlenip dinlenilmediği, hangi hukukun uygulandığı, kanunlar ihtilafı hukukuna göre eğer bizim hukukumuzun uygulanması gerekiyorsa yabancı mahkeme buna dikkat etmiş mi ve bu kararın tanınması kamu düzenimize aykırılık teşkil edecek mi; bu yönlerden bir inceleme yaptıktan sonra belki tebligat prosedürünü atlayarak karar vermesi uygun olabilir diye genel bir değerlendirme fakat bugüne kadar neden yapılmadı, onu bilemiyorum ve bu konuda akademisyenlerin de görüşünün önemli olduğunu düşünüyorum; onu sizlerle paylaşmak istedim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yasal düzenleme yapılması noktasında akademisyen görüşlerinin alınması değil mi?

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şu dikkatimi çekti: “Haberdar olmadan boşanmış olabilir.” derken neyi ima ettiniz? Nasıl olabiliyor?

BAŞKAN – Yapabilirler mi?

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Şöyle: Her ülkenin kendine has bir mevzuatı var yani Almanya, İngiltere gibi değil, daha başka bir ülke de olabilir, bizim ilişkilerimizin fazla olmadığı bir ülke de olabilir. Örnek olarak, Ukrayna olabilir, Rusya olabilir ve o ülke mevzuatında taraf teşkili yapılmadan, taraflara tebligat yapılmadan, taraflar haberdar edilmeden verilmiş bir boşanma kararı olabilir. Eğer böyle bir karar burada bir idari kararla doğrudan tanınırsa... Bizim amacımız, vatandaşımızın burada mağduriyetini önlemek fakat bu şekilde, vatandaşın mağduriyetine de sebep olabilir mi gibi bir konuyu da açıkçası ben paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Yani direkt tanıma da doğru değil.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Çünkü her ülkenin kendine has, ayrı bir hukuk mevzuatı var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, onu söyleyecektim, ülkeler bazlı bir çalışma yapılmalı burada belki dediğiniz gibi, akademisyenlerin desteği oradan alınabilir, hukukçular, aile hukukçuları, uluslararası hukuka hâkim akademisyenler ülke bazlı bir çalışma yapıp hangi ülkede nasıl bir

uygulamayla boşanıyor insanlar -özellikle, yabancı uyruklu diyelim, Türk ya da karşı taraf kendi ulusal memleketiye- nasıl vakalar var ve teknik olarak nasıl çözüyorlar ve biz ülke olarak nasıl hareket etmeliyiz gibi, bence bununla ilgili bir çalışma gerekiyor, ülke bazlı bir çalışma gerekiyor, o ülkelerden gelen, mahkemelerimize başvuru yapılmış vakalara bakmak gerekiyor. Çünkü, öteki, basit tebligat noktası sona kalıyor bence, ilk etapta, olayın bütünü görmek gerekiyor.

BAŞKAN – Neden kaçıyor tebligat? Mesela, örneklerle gidelim, bu Komisyonda olunca çok orijinal olaylar gelmeye başladı, hayatımda hiç duymadığım hikâyeler bile. Mesela, Hollandalı Türk vatandaş, Iraklı eş; orada tanışıyorlar ama kaçak, Türk’le evlilik yapıyor. Sonra, Iraklı olan şiddet uyguluyor, Irak’ta ağabeyi ölmüş, onun eşinin de sorumluluğunu almak istiyor vesaire. Türk kızı bunları kabul etmiyor tabii doğal olarak, bir de şiddet olunca boşanmak istiyor ama çocuk adresi kaybettiriyor İstanbul’da. Arayıp bulamadılar, belli bir süre gerekiyormuş galiba. Ama bu arada Hollanda’da başka bir evlilik ama Türk usulü, imam nikâhı yani resmî hiçbir prosedür yok ama oradaki evlilik aidiyeti o bağlılık onu birçok şeyden mahrum ediyor yani orada, Hollanda’da çalışıyor vesaire. Sonra nasıl çözüyor? Tehditle, vatandaşın orada yaşadığını biliyorlar, korkutarak açıkçası, bir şekilde gidip imzayı attırıp Türkiye’de. Ama bu imzayı tehditle attırdıklarında kaçaklığı da ortaya çıkarıp yurt dışına çıkış... Başka, başka bir sürü hikâye var ama özünde niyet yani tanımayı kabul karşılıklıysa, her biri kabul ettiyse uzatmanın ve mağdur etmenin hiçbir anlamı yok. Mesela, bir başka vaka, geçen hafta bana ulaşan -işte, Komisyonla ilgili yayın da basında çıkınca herhâlde, o da Samsun’dandı- Azerbaycanlı eş, Türk vatandaşı değil ama Türkiye’de bir evlilik olmuş, 2 çocuk olmuş, ölüm olunca dışarıya gidiyor, bir daha içeriye gelemiyor. Çocuklar burada, eş burada ama evlilik tanınmıyor artık, ayrıntı, bir sürü hikâyeler var ama... Şimdi, buradaki olayda da evlilik var, çocuklar var, rıza var ama ülkeler arası bir... Pardon, Azerbaycan değildi, Kafkaslardan bir ülkeydi. Baktığımızda, burada olayın karşılıklı rızası önemli ama arka planında istememe... Yani sizin anlattığınız örneklerde kabul edilebilir değil, başka hak ihlallerine neden olacak direkt tanıma yani eşcinselliği, işte, bilgisi olmadan kilise nikâhı, çoklu evlilik yani o kadar çok örnekleri var ki gerçekten, Türk aile yapısında, mesela, ithal gelin, ithal damat -sevmedikleri kelime ama var, bir vukuat- bunlarla ilgili ayrıntılar, hiçbir ülkede böyle bir şey yok. Öyle değil mi? Avrupa Birliği ülkelerinde o çerçeveye baktığımızda, Türkiye’de üç ayrı kuşak var. Ben anlattığım arkadaşlarıma da... Yani burada yaşıyorlar, Ankara’da, bir kadın düşünün, eşini yılda bir kere, geldiği on beş günlük izinde görüyor ama 4 çocuk var, orada emekli olana kadar geçen bir hayat, o ilk kuşak. Ama iki ve üç öyle değil, hele üçüncü kuşakta artık yabancı evlilikler var, oraya entegre olmuş.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Vatandaşlık var.

BAŞKAN – Vatandaşlık almış, hatta kimisi -yani Hollanda ve Belçika’daki yakınlarımdan biliyorum- artık Türk vatandaşlığı dışında, eğer “İkisinden birini tanı.” diyorsa orada yaşayacağı için oradaki şartları kabul ediyor; dolayısıyla, bu kez de miras hukukuyla ilgili bir şeyler çıkıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, bizim yasalarımız biraz da geçmiş kuşaklar için çünkü onlar tamamen Türk vatandaşydı ama şimdi çifte vatandaşlıklar var, hatta, çifte yok, sadece Alman...

BAŞKAN – Şimdi onun bir elden geçmesi lazım sanki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bence bir revizyon gerekli ama çok ciddi tabii, dediğiniz gibi, teknik, iyi bir çalışma yapılması gerekiyor. Her ülke özelinde farklı görüldüğü gibi, bir de vakalara bakıp en çok sorun nerede... Çünkü “Hemen tebligatı kaldıralım, mahkeme kararıyla tanıyalım.” Bu da çok sağlıklı gibi görünmüyor, başka sorunlar, başka mağduriyetler de yaratabilir. Yine, bir dava süreci mutlaka olacak gibi gözüküyor, bir dava olacak çünkü en azından olayın taraflarını bir defa dinlemek gibi bir durum var. Rızaları var mı böyle bir boşanmaya ya da ne tür... Çünkü baktığımız zaman özele, çok hikâyeler de çıkabilir, çok farklı durumlar çıkabilir.

BAŞKAN – Aslında, biz o örneklerden gidelim mi? Yani sizin önerileriniz hani, tanımayı daha çok, mağduriyeti daha çok, diğerini takip edebilir devamında... Yani iki tarafın da boşanma talebi varsa tanınabilir ama diğerinde çocuk var, velayet var, miras hukuku var, başka şeyler devreye giriyor ve başka mağduriyetlere sebep olmamak için belki...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Türkiye’deki iç hukuk kurallarının uygulanması belki, hani, o tamam, tanındı ve artık burada, iç hukukta, işte, velayet konusunda ne gerekiyorsa burada uygulanacak. O zaman, biz diğer ülkenin verdiği velayette de, tazminatta da onları tanımayacağız, geleceğiz, siz artık bizim... Tabii, burada taraflar Türkiye...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Tenfiz gerekecek.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu noktada, biz diyeceğiz ki: “Sizi artık boşuyoruz ama iç hukuk kuralları burada uygulanacaktır.” Dava süreci, artık velayet noktasında ya da miras noktasında da biz iç hukuk kurallarımızı uygulamak zorunda kalacağız o zaman.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Aslında, ben şunu vurgulamak istiyorum: Ülkeler açısından idari olarak tanımayı basitleştirenler... Şimdi, her şeyin bir riski var ama uygulanmama riski her zaman daha fazla. Niye? Şimdi, bir örnek vermek istiyorum.

BAŞKAN – Somut örneklerle gidersek daha netleşecek.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Biz idari yapmazsak nelerle karşılaşacağız? Şu anda mavi kartlılar var, mavi kartlılar izinle çıkarlar; iki taraf Türk, mavi kartlı, evli; boşanmışlar, ne yapıyoruz? Tanıma, tenfizden muaf, Türk vatandaşı değil, doğrudan nüfusa tescil ediliyorlar. Yani Türk vatandaşlığından çıktığı için daha kolay bir prosedüre tabi oluyor. Biz, Türk vatandaşlığını tercih eden, kalan kendi vatandaşımıza daha zoru gösteriyoruz, ona daha kolay gösteriyoruz. Onun bedelini ödüyor neticede tanıma, tenfiz sürecini yaşarken, o zaman, belki diyor ki: “Keşke vatandaşlıktan ben de çıksaydım.” Onu biz bilemiyoruz. Onun için, biz prosedürler biraz daha sağlam olsun derken kendi vatandaşımızı cezalandırma eğilimimiz olabilir doğal olarak.

BAŞKAN – Uygulama problemi tamamen.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Uygulama problemi.

Altı yıl hâkimlik yaparken hep şununla karşılaştık: Nüfus davasında ismi “Karen”ken, “Karen” yazdırılacakken “Karam” olmuş yani çok bariz bir hata var, isim hatası, maddi hata; “Ben bunu dedim, oraya öyle yazmış.” diyor, nüfus memuru bunu düzeltmiyor. Niye? Noktayı, virgülü, her şeyi mahkeme düzeltecek. Şimdi, siz idareye hiç yetki vermezseniz ya da sıfır yetki verirseniz bu işin altından mahkemeler de kalkamaz, idare de o zaman işini ciddiye almaz, “Ne de olsa mahkeme düzeltiyor.” der veya yetkisinde olan en basit şeylerde dahi “Git, mahkemeye dava aç.” der. Bakın, mahkemedeki davalara, şu anda, idarenin ciddiyetsizliği, idarenin yetkiyi kullanmaması veya yetki verilmemesi nedeniyle, gereksiz şekilde. Şimdi, bu da benzer bir durum. Biz idareye yetkiyi vermediğimiz zaman -zaten bu konuda ciddi bir iş yükü var şu anda mahkemelerde- bu iş yükü aynen devam etmiş olacak, tanıma tenfiz.

BAŞKAN – Oysa birçoğu aslında küçük değişikliklerle çözülebilecek şeyler.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Küçük değişikliklerle çözülebilir, çok kolay. Nüfus müdürlerine siz dersiniz ki: “Beş tane kriter var, boşanma ilanı geldiği zaman şu beş kritere bakacaksınız; artı, artı, artı... Eksi

koyduğunuz, soru işareti koyduğunuz zaman reddedeceksiniz, gidecek, tanıma davası açacak o kişi, tanıma davasını nasıl kabul etmişse sistem.” Bari evrakı tam olanlar tescil edilmiş olsun yani biz evrakı tamam olanlar, mükemmel olanlara dahi yine, doğrudan tesciline izin vermek istemiyoruz yani. Devlet olarak biraz da sağlam olsun, mahkeme görsün vesaire. Neticede, mahkemenin yaptığı da çok şekli bir inceleme. Mahkeme ne yapıyor? Sadece tebligat sürecini yürütüyor. Karşı taraf yok ki zaten, karşı taraf gelse zaten dava bitecek, o yok zaten, bulamadığımız için bütün bu sorunları yaşıyoruz.

BAŞKAN – O, benim bahsettiğim örnekteki bilerek kaçma, bilerek biri kaçıyor ama öbürünün bütün hayatı...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Şüpheli durum varsa, birçok ülke bunu yapıyor, reddediyor idare, nüfusa tescili reddediyor, tanıma davası açıyor. “Ben senin durumunu tam anlayamadım, senin boşanma davanı tescil etmiyorum.” deyip reddedecek. Yani neticede, nüfus idaresinin de yetkisi olacak. Kabul etmesi durumunda cumhuriyet savcısına yetki verilebilir, cumhuriyet savcısı da o evliliğin...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İncelenmesine...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Evet, aynen öyle. “Nüfus müdürü burada kamu düzenine aykırılığı görmemiştir, dolayısıyla, bu evliliğin tanınmaması gerekir.” diye bu konuda dava sürecini başlatabilir, onun da bir önlemi alınabilir yani, o imkânsız değil.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Nüfus müdürlüklerinin biraz daha yetkili kılınması gerektiğini görüyoruz burada, sorunlu süreçlerin ise mahkemeye taşınması.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Sorunlu süreçlerin, şüpheli süreçlerin mahkemeye taşınması...

BAŞKAN – Biz ona son kanunla bir düzenleme yaptık.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Yapıldı, evet.

BAŞKAN – Yani benim bire bir yaşadığım hikâye. Mesela görümcemin nüfus kâğıdında “Abdullah Abdulşükür”, yani baba Abdulşükür...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, isim değişikliklerinde düzenleme yaptık, nüfus müdürlüğü...

BAŞKAN – Mesela, yanlışlıkla... Bu hani diğer nüfus değişikliğine geçildiği zaman, hep baba Abdullah, herkes Abdullah biliyor ama asıl nüfustaki adı farklı, bilinen adıyla yazmış. Nüfus müdürlüğünde bir hata ama mirastı, şeydi, beş yıl uğraştılar ki “Mahkemeye ver.” denildi, “Kendini kanıtla.” denildi...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii, çok zor...

BAŞKAN – Yani boşuna bir yük var sanki üzerimizde. Yani inanılmaz bir şey, basit hatalarda bile...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İsimlerle ilgili düzeltmelerde, sanırım nüfus müdürlüğünün yetkisi var şu an.

BAŞKAN – Şu an artık yetkili.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Şu an yetkili, geç de olsa yapıldı, güzel bir düzenleme, harika. Bunun devamının gelmesi lazım bu düzenleme gibi.

BAŞKAN – Bunda da emsal olmaz mı?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Bence olur yani.

Şöyle yapılabilir, benim naçizane aklıma gelen...

MECLİS TV TEMSİLCİSİ – Pardon, sözünüzü kestim, bir açış konuşması anlamında, konuyla ilgili bir...

BAŞKAN – Peki, tamam.

Öncelikle “Hoş geldiniz.” diyorum yeniden. Bugün, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun alt komisyon başlığı için, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve izinle vatandaşlıktan çıkmış olan akraba topluluklarımız için hazırlanan alt komisyonda birlikteyiz ve biz, bu komisyon çalışmalarında, yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarını çözebilmek, bize intikal eden ve kadın ve aile perspektifinde birikmiş olan o problemlerle ilgili neler yapabiliriz, bunun için buradayız.

Adalet Bakanlığından çok değerli konuklarımız var. Abdullah Murat Bey, daire başkanımız, yine Çiğdem Öngeç Pekkaya, Adalet Bakanlığından tetkik hâkimi olarak aramızda ve şu ana kadarki çalışmalarımızda, alt komisyon başlığı olarak yaptığımız çalışmalarda, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, KEFEK olarak başlattığımız bu çalışmada, ilk önce Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünden, ardından Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığından, Diyanetten ve bugün de Adalet Bakanlığından görüşleri alacağız ve bütün bu çalışmaları, inşallah, aksayan noktaları bulabilmek adına, mevzuat değişikliği mi gerekiyor, bir düzenlemeyle, yönetmelik ve genelge düzenlemeleriyle düzeltebileceğimiz başlıklar var mı, bunun raporuyla önümüze çıkan problemlere bakacağız.

Adalet Bakanlığını ilgilendiren boyutta boşanma davaları, velayet, çocukların velayetleri, hatta aileden alınan, benim çok önemseydiğim ve sayının da çok ciddi rakamlara ulaşması nedeniyle kaygı da oluşturan evlatların ailelerden alınması... Bu konuda hele Hollanda örneği. Yusuf evladımız bir eşcinselle verildi, Hollanda’da çok ciddi bir kamuoyu oluştu bu konuda, Türkiye’de de bir kamuoyu oluştu. Dolayısıyla, hukuken karşımıza neler çıktı, biz vatandaşlarımız adına neler yapabiliriz, o anlamda buradayız.

Öncelikle katılımınız için çok teşekkür ediyorum, vereceğiniz, verdiğiniz bilgiler için de çok teşekkür ediyorum.

Ben uygulama örnekleriyle ilgili de Daire Başkanımızdan, Abdullah Bey’den özellikle uygulamada karşılaştığımız çözüm önerisi odaklı neler yapabiliriz, bunları başlık başlık almak istiyoruz.

Evet, Hocam, gerçekten, bu anlamda, biz, uygulama örneklerinden yola çıkarak, yani şunlar şunlar çözüm dediğiniz ana başlıklara bakalım. Yani biz şu mevzuatta bunu yaparsak karşımıza bu çıkar, ama kısa, bakın, nüfus, nüfusla ilgili kısa bir düzenleme... Benim dört yıl uğraşan görümcemin hikâyesini, gidip, başvurup iki saat sonra evrakını alma hâline getirmek. Yani bunun için Amerika’yı yeniden keşfetmiyoruz, var olan bir şey zaten, dünya uygulanmış.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Geç kalıyoruz sanki, uygulamaya geçerken çok geç kalıyoruz.

BAŞKAN – Evet, geç kalıyoruz.

Bakın, şu örnek o kadar önemli ki. Mavi kartlı, yani vatandaşlıktan çıkmış, iki taraf da hemfikir... Yani bu çok önemli, diğerleri uğraşılabilir, hani hak kaybı olmasın diye diğerlerinde beklenebilir ve dersin ki işte, çocuğun velayetiyle ilgili bu var, miras hukukuyla ilgili karşımıza bu çıktı, eşcinsellik vesaire... Hani bütün bunlarla ilgili belki... Ama bir de çok ciddi bir yoğunluğu oluşturan kısım da basit mevzuatlarla alakalı, ben bu konuda gerçekten, somut böyle, şudur problem, çözüm önerisi olarak da şunu söylüyoruz diye gidebiliriz.

Sözü Abdullah Bey’e bırakıyorum.

Evet, Abdullah Bey...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Böyle bir çalışmanın yapılması, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarını ve onların yakınlarını doğrudan ilgilendirmekte ve sonucu merakla beklenmekte, ciddi anlamda bir mağduriyet yaşayan vatandaşlarımız var.

Bu mağduriyet şu şekilde özetlenebilir: Yurt dışında yabancı mahkeme kararıyla boşanmış kişilerin Türkiye’de hâlen evli gözükmesi, çünkü bu mahkeme kararının doğrudan Türkiye’deki nüfus siciline tescili mümkün değil. Bizim mevzuatımız, milletlerarası özel hukuk ve usul hukuku kanunumuz, boşanma davaları açısından kararın tanınmasını öngörüyor, bu tanıma da mahkeme yoluyla yapılan prosedür. Mahkeme, tanıma sürecinde birtakım evrakları istiyor ve bunu karşı tarafa tebliğ ediyor. Hem dava dilekçesinin hem verilen kararın tebliği olmak üzere iki tebligat aşaması var. Karşı tarafın adresi bilinmiyorsa, bulunamıyorsa, bu davalar yıllarca sürebilmekte. Dolayısıyla, yabancı ülkede boşanmış gözüken kişi yıllarca hâlen Türkiye’de evli olarak gözükebiliyor, bu da yeniden evlenememe sorunu, küçüğe pasaport sorunu, tereke, mal paylaşımı sorunu, kadının ikamet sorunu, babalık davasına ilişkin sorunlar gibi çeşitli sorunlara yol açabiliyor. Bu sorunların ortadan kaldırılması için, bir kere mevzuatta düzenleme yapmak artık ihtiyaç hâline geldi, bu da bir kanun değişikliği olarak daha çok gerçekleştirilecek diyebiliriz.

Pratik anlamda söylemek gerekirse, birçok Avrupa ülkesi, tanıma davaları açısından bu davaları doğrudan nüfus siciline işleyerek herhangi bir mahkeme yolu, prosedürü öngörmeden çözmüş durumda. Nüfus müdürlüklerine veya bu konuda yetkili olan belediyelere yetkiyi vermişler, onların inceleyecekleri, bakacakları birtakım kriterler var, bu kriterler yerine geldiği takdirde boşanma davasını çok basit bir inceleme, prosedür sonucunda tanımış oluyorlar. Böylece, vatandaşlar daha az maliyet ve daha kısa sürede istedikleri, arzu ettikleri hukuki güvenceye kavuşmuş oluyorlar. Bu mevzuat düzenlemesinin, bu ve buna ilişkin mevzuat düzenlemesinin kısa sürede yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Çiğdem Hanım’dan da bu konuda birkaç cümle alalım.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Teşekkür ederim.

Ben aynı zamanda tebligatla ilgili konuda birkaç ekleme yapmak istiyorum, çünkü Başkanımız konuyu özetledi.

Tebliğat prosedürümüzü basitleştirmeye yönelik olarak da belirli çözümler olabilir diye düşünüyoruz. Hukuk Muhakemeleri Kanunu 129’uncu maddede, yurt dışındaki davalının Türkiye’de bir adres gösterebileceğine dair bir hüküm var. Benzer uygulamayı Avrupa ülkelerinin de yaptığını görüyoruz gelen evrakları incelediğimizde. Böyle bir prosedür, yani Türkiye’de, ülkemizde bir adres gösterilmesinin zorunlu kılınabileceğine ilişkin bir düzenleme belki tebligat prosedürünü kısaltabilir, çünkü tebligatın yurt dışına yapılması süreci uzatan bir işlem. Hani ülkemizde bir adres göstermesi hâlinde süreç daha kısa olabilir.

Uygulamadan örnekle gitmek gerekirse, ben karşılaştığım bir olayı anlatmak istiyorum. Bir Türk vatandaşı bir İran vatandaşıyla evlenmiş, orada boşanmış, Türkiye’de davayı tanıtmak istiyor fakat şahsa bir türlü ulaşamamış. Her türlü yolu denemişler, normal tebligat prosedürünü, adres araştırmasını, fakat hiçbir şekilde ulaşamayınca ilan tebligat yoluna gidilmeye çalışılmış, fakat yurt dışında İran’a ilan tebligat bir türlü yapılamamışlar.

Biz, genelde mahkemelerimizden bu konuda talep geldiğinde dış temsilciliğe yazıyoruz ve orada bir gazeteyle temsilciliğimiz anlaşarak, bir fiyat belirleyerek, ilanen tebligat yapılabilir, fakat İran gazeteleri mahkemeden bir karar alınmadığı sürece bu konuda yapabilecekleri bir şey olmadığını söylemiş ve ilanen tebligat, artık tebligatın son uygulama hâli, bu da gerçekleşmeyince, bu vatandaşımız uzun süre ciddi bir mağduriyet yaşayıp, davasının neticelendirilemediğini biliyorum.

O yüzden, ilanen tebligat konusu da Tebligat Kanunu'nda incelenebilir, buna yönelik bir gözden geçirme olabilir diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Onun da ne tür çekinceleri olur? Yani uygulamada bir problem çıkar mı? İlanen tebliğ etti ve bunu varsaydı ve boşanma gerçekleşti.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – İlanen tebligatı mahkememiz yaptırdıktan sonra ve buna ilişkin olan neticelendikten sonra dava neticeleniyor, ona yönelik bir sıkıntı yok, fakat biz İran örneğinde bu uygulamayı yapamadık. Yani İran'da ilanen tebligat yapamadık, sonuca erişemedik.

Genelde ilanen tebligatı mahkemelerimiz yurt dışından istiyorlar ve biz bunu kendi iç mevzuatımız çerçevesinde yaptırıyoruz, fakat ilanen tebligat yurt dışı yerine ülkemizde yapılabilir mi, elektronik yollarla yapılabilir mi, buna ilişkin basitleştirilmiş prosedür olabilir mi, bu incelenebilir diye düşünüyorum. Ben yıllar evvel bir Alman heyetiyle görüştüğümde, “Sizin böyle bir düzenlemeniz var mı?” diye sorduğumda, “Siz talep ettiğiniz için ve bu sizin ülke hukuku yönünden geçerli olacağı için biz bu taleplerinizi yerine getiriyoruz, ama bizim kendi mevzuatımızda uygulama alanı yok ve...”

BAŞKAN – Uygulayan ülkeler var mı? Mesela bunu uygulayıp...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Bizden talep eden bir ülke ben görmedim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çünkü ilanen tebligat bizim ulusal mevzuatımızı içeren bir durum.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Yani yabancı makamlar bizden bunu hiç talep etmedi. “Siz bir şekilde şahsa ulaşamadığınızda ne yapıyorsunuz, bunu nasıl çözümleniyorsunuz?” diye sorduk. “Öncelikle çok araştırıyoruz, ulaşmaya çalışıyoruz, ama hiç ulaşmazsak mahkeme panomuzda, tahtamızda asıp tebliğ ediyoruz.” dediler. Yani bu da belki tebligatın belli prosedürleri yönünden, ilanen tebligat da...

BAŞKAN – Belki süre veriyordur.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Tabii, tabii, süre veriyor.

BAŞKAN – Yani, mesela, atıyorum, bir ay, altı ay, bir yıl gibi bir süre veriyordur.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Teşekkür ederim.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Başkanım, ben tebligat konusu gelmişken, bir konuda bahsetmek istiyorum.

Adalet Bakanlığı olarak -ben Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünde çalıştım, bu bahsettiğim bilirkişilik projesi üzerinde çalışırken- ciddi bir sorun olan tebligatla ilgili kapsamlı bir çalışma yaptık.

Malum, sadece tebligat, bu bahsettiğimiz tanıma, tenfiz sürecinde değil, şu anda yürüyen davaların çoğunda ciddi bir sorun. Tebliğ edilememe sorunu, masraflı olma sorunu. Yani tebligat masrafları ciddi bir yük taraflar açısından, geç tebligat sorunu kötü niyetli açısından. Tebliğ edilmiş, fakat Yargıtayın “Yok, bunu saymıyorum.” diyerek tekrar süreci başlatma gibi çok enteresan uygulamaları var, yani net değil.

Çok ciddi sorunlar var, bütün bu sorunların çözümü için Avrupa Birliğine bir proje önerisinde bulduk, 2 milyon euro civarında, bu, Avrupa Birliğinin 2014 bütçelemesine girdi ve kabul edildi. Bu proje kapsamında ne olacak? Yakında bu projenin fişinin yazılmasına ilişkin çalışmalar başlayacak.

BAŞKAN – Çok güzel.

Açılımı nedir?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Açılımı şu: Projede şimdiye kadar adalet sektörü ve kamu sektöründe tebligatla ilgili yaşanan tüm sorunları ortaya koyan bir analiz çalışması öngörüyor ilk önce, böyle başlıyor proje.

Bu çalışma kapsamında, tanıma, tenfizle ilgili tebligata ilişkin sorunlar da gündeme gelecektir muhtemelen, çünkü “Uluslararası Tebligat” diye bir alt başlığı da var projenin, ceza tebligat, hukuk tebligat, uluslararası tebligat, cezaevlerindeki hükümlü ve tutuklulara tebligat gibi ayakları var. Bu, Adalet Bakanlığının koordine ettiği fakat PTT, muhtarlar, muhtar dernekleri, posta görevlileri dernekleri gibi ortakları olan bir proje.

BAŞKAN – Paydaşları var.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Paydaşları var, evet.

Bu paydaşlarla birlikte oturulacak, konuşulacak ne eksikimiz var, neler yapabiliriz, eğitim, materyal, vatandaşların bu konuda daha fazla bilinçli hâle gelmesi, bu konudaki teknolojik altyapının daha da fazla geliştirilmesi, elektronik tebligatın yaygınlaştırılması gibi bütün sorunların tek bir çatı altında tartışılacağı bir platform olacak bu proje. Önümüzdeki yıllarda biz bunu daha çok duyacağız ve birçok soruna da çözüm olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – 2014 dediniz, 2016’ya girdik.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Kabul aldı.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – 2014 yılında Avrupa Birliğinden kabul aldı, evet.

BAŞKAN – Kaç yıllık bir proje?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – İki yıllık bir proje.

BAŞKAN – Bu yıl son o zaman.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Şöyle, daha başlamadı ama Avrupa Birliğinin bize sağladığı katılım öncesi mali yardımların harcanmasında birtakım anlaşmalar yapıyor, bu anlaşma gecikti, 2014 yılı anlaşması gecikti. Yani onun harcanması tam bu seneye kadar kaldı, öyle diyelim.

BAŞKAN – BM’yle bir projemiz var.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Evet yani BM’yle benzer prosedürler var, malum.

Bu projede bizzat çalıştığım için yani yapılmasında...

BAŞKAN – Bunda ne arzu ediyorsunuz, nasıl bir sonuca geçebilmeyi arzu ediyorsunuz?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Burada bir numaralı sorun, tebligatın doğrudan muhatabı olan kişilerin yeteri kadar bilinçli olmaması, eğitilmiş olmaması, bu PTT görevlileri dâhil.

BAŞKAN – Onun öneminin farkında değil.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Tabii.

Yani örnek vermek istiyorum, Tebligat Kanunu'nun 21'inci maddesi diyor ki: Muhatap yoksa komşuya sorarsın, yazarsın, kapıya asarsın. Fakat, buna ilişkin görevlilerin yaptığı birçok prosedür yanlış, eksik, sormamış vesaire gibi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bırakıp gitmiş, oradan taşınmış mı, taşınmamış mı...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Bırakıp gitmiş, taşınmış mı yani bir yeri atlamış veya muhtara bırakılması gereken tebligatlardaki önceki usulleri atlamış, muhtarın mührü yerinde değil vesaire o kanundaki, Tebligat Kanunu'ndaki biraz da ağır şekli kuralları yerine getiremiyorlar. Bu, eğitimsizlikten kaynaklanıyor.

BAŞKAN – Bizim mevzuat babamız çok iyi, problem yok, uygulama felaket.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Mevzuat fena değil, güzel de geliştirilmiş ama eğitimsiz görevliler... Niye eğitimsiz olduğunu sorduğumuzda tebligatla ilgili olarak daha çok son dönemde o zaman, o tarihte yani 2014-2015 gibi, şirketlere ihale yoluyla bunu vermişler “Filan yerin tebligatını siz yapın.” diye, taşeronlara vermişler. Taşeronlar da işte sokaktan bulduğu görevlilere “Sen şunu tebliğ et.” diyor, o da o kadar yapıyor. Şu anda ondan vazgeçme eğiliminde olduklarını, vazgeçtiklerini duydum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu çok yanlış bir şey ama yani çok sağlıklı bir işlem değil. Devlet memurlarının yapması gereken, PTT görevlileri...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Görevliler yetmeyince bu yola girmişler. Şimdi, görevlilerin de yanlış yaptığı şeyler var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ki, teknolojinin bu kadar geliştiği bir dönemdeyiz yani elektronik...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Tabii, çok yaygın.

BAŞKAN – Yani mesela diyelim ki: Kaçıyor, bilerek kaçıyor, vermiyor. Ama, şimdi bu adam sonuçta bir yerde elektrik ödüyor, su ödüyor, kredi kartı var yani hele de bu kadar ciddi bir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Devletin ulaşamaması çok mümkün değil yani.

BAŞKAN – Yani mümkün değil.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Bu aslında devletin bir zafiyeti Başkanım, doğru söylüyorsunuz. Yani vatandaş erişilebilir, telefon numarası var her yerde ama tebliğ yapılamıyor, siz bırakın vatandaş, şirketlere tebliğ yapılamıyor.

BAŞKAN – Burada farklı bir ciddi sorun var. Kötü niyetli...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Kötü niyetliliğe prim veriliyor.

BAŞKAN – Az önce Çiğdem Hanım'ın söylediği yani tebligatla ilgili “Zorunlu olsun, adres bildirsin...” Kötü niyetli...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ülkemizdeki vatandaşa ulaşamıyoruz, yurt dışındaki boşanmalara nasıl ulaşacağız?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Doğru söylüyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Değil mi yani çok ilginç yani.

BAŞKAN – Hayır, farklı bir adres de verebilir yani yanlış bir adres de öyle.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii yani götürüp evrakı bırakıp kapıya, gidiyor.

BAŞKAN – İstanbul’da yaşayan, işte atıyorum, babaannesinin olduğu adresi veriyor ama orada değildir mesela. Yani kötü niyetli “bana ulaşılmaz” istiyorsa bunu da yapabilir ama bu insan yiyor, içiyor, kredi kartı kullanıyor veya elektrik, su faturası, bir şey ödüyor, onun ismini girdiğin andan itibaren sistemden çıkıyor olabilmesi lazım yani uygulamada.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir kopukluk var bence, bir de önem verilmeme durumu var yani burada görülen o çünkü mümkün değil yani devletin ulaşmak istediği bir kişiye ulaşamaması, bulamaması, tebligatını yapamaması ki şöyle bir dönemde yaşıyoruz. Şimdi, geçmiş bir çağ olsa ama 2000’li yıllardayız yani.

BAŞKAN – Geçen bir seminer vardı, bütün gençlik oradaydı. Yani tabii, isim giriliyor ya listeye kalınacak otelle ilgili, 3 tane asker kaçağı çıktı. İsimlerini girdikleri anda...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başkanım, sinyalden nerede olduğumuzu tespit ediyorlar yani telefon sinyallerinden.

BAŞKAN – Yani içeri daha girmeden baktık askerler dışarıda, jandarma bölgesiydi “Ne oldu?” diye bir de paniklediler tabii. Atladı, gitti, bitti çünkü ismini girdiğin andan itibaren artık hepsi var gözüküyor. Yani bunları hâlâ konuşuyor olmak çok acı aslında. Mevzuat, prosedür, bürokrasi mantığıyla bakış ne hâle gelmiş bunun da bir örneği. Yazık yani hâkimlerin önünde bir sürü dosya basit basit gerekçelerle bekliyor.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Ben birkaç eklemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Çiğdem Hanım.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Başkanımıza katılıyorum özellikle bu konuda PTT memurları tarafından tebligatın yapılabilme imkânı olsa, keşke ihtiyaç duyulmasa taşeronlara. Aynı zamanda, eğitim almalarının çok önemli olduğunu düşünüyorum özellikle adli tebligatların tebliğ edilmesi yönünden çünkü sonuçları yönünden önemli, sonuçlar doğurabilecek evraklar. Adreste bulunamama ve bu şekilde şahsın tebligattan kaçınmasını önlemek amacıyla Adrese Dayalı Kayıt Sistemi’nin ve bu konuda hani mevzuattaki değişikliğin çok olumlu bir gelişme olduğunu düşünüyorum. Artık, vatandaşlarımız adres bildirmek zorunda, nüfus kayıtlarında yer alıyor. O sürecin artık hani vatandaşı daha ulaşılır kıldığı yani vatandaş artık o adresi bildirdiği için o adrese tebligat yapılabilir ve bu şekilde davalar neticelendiriliyor fakat bunlara yönelik uygulamanın tam ve sağlıklı yapılabilmesi için PTT memuru buna yönelik tebligatı nasıl yapacağını bence bilmesi gerekiyor, hani o eğitim çok önemli fakat bu mevzuat değişikliği uygulamada çok olumlu sonuçlar doğurdu diye düşünüyorum. En azından güzel bir gelişme ülkemiz yönünden, buna da değinmek istedim.

BAŞKAN – Şu proje de belki, 2014’te kabul gören, devamında iyi sonuçlar da getirebilir.

Elif Hanım, buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI UZMANI ELİF EMİNE GÖNÜLLÜ – Sizin geleceğinizi duyduktan sonra hukuk müşavirliğimizle bir görüşmemiz oldu. Bu tanıma, tenfiz davalarıyla ilgili çalışmayı yapan birim Hukuk Müşavirliği Yurtdışı Türkler Başkanlığının.

Şimdi, şöyle kısa bir bilgi notu iletildi bize. Biraz farklı bir konu ama aslında bizim komisyonumuz için çok önemli olduğunu düşünüyorum. Boşanma konusunda en ciddi yaşanan sorunlardan biri, boşanma verilerinin, elimizde sayı verisinin olmaması olarak bildirildi. Adalet Bakanlığı tarafından UYAP sistemi ile adli yardımlaşma kapsamında yurt dışından gelen davalar kabaca sayı olarak UYAP sistemine girildiğini ifade etti hukuk müşavirliğindeki arkadaşlarımız. Ayrı bir başlık olarak kategorize edilmemiş verilen bilgiye göre. Sistemde bu anlamda yapılacak bir değişiklikle en azından tanıma, tenfiz kapsamında Türkiye'ye intikal eden boşanma davalarının sayılarına ulaşmak mümkün olacaktır diye bir not eklenmiş. Yani böyle bir çalışma öngörüyor musunuz, böyle bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Benim soracağım şey buydu. Yani Türk vatandaşlarının hepsinin sonuçta Türkiye'de tanıtma, tanıma, tenfiz yapması durumunda bizim yaklaşık olarak yani Türk vatandaşlarından boşanma oranlarını çıkarmamız yüzde 80 oranında mümkün olacaktır. Ama, UYAP'ta ayrı bir başlıkta kategorize edilmediği için böyle bir veriye ulaşmıyoruz ya da mesela velayet davaları aynı şekilde. Böyle bir çalışma yapılması düşünülüyor mu?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Yani bildiğim kadarıyla bu UYAP davaları kategorize ediyor ama tanıma ya da tenfiz şeklinde bir dava çeşidi yok. O, muhtemelen ki boşanma davası olarak kayıtlara geçiyor.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI UZMANI ELİF EMİNE GÖNÜLLÜ – Adli yardımlaşma kapsamında olduğunu ifade etmişlerdi.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Yani şu anki modül itibarıyla boşanma davalarının altında, aile mahkemesinde görülen davaların altında ayrı bir kategori olarak öngörülmesi, çalışılması lazım bunun. Şu anda bildiğim kadarıyla yok. Olabilir mi? Şöyle yapılabilir: Bilgi İşlem Daire Başkanlığı var bizim bu konuda çalışan. Buna bir ihtiyaç olduğuna, tanıma, tenfiz için ayrı bir modül gerektiğine ilişkin bir yazı yazılabilir ihtiyaç olduğuna ilişkin, onlar bunu yapabiliyorsa yaparlar. Teknik olarak çok bilgim yok. Arayıp öğrenebilirim de oradaki arkadaşlardan ama şu anda doğrudan öğrenme imkânı yok, total boşanma davasını öğrenebiliriz ama bunların ne kadar tanıma, tenfiz yoluyla başvuru şeklinde geldi buna ilişkin UYAP'tan bir veri almamızın imkânı yok.

BAŞKAN – Evet, Sibel Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yani görüldüğü üzere sıkıntılı bir durum. Burada bence en güzel tespiti Çiğdem Hanım, siz yaptınız. Hani bunula ilgili bir çalışma gerekiyor Başkanım, bununla ilgili gerçekten sağlıklı bir çalışma gerekiyor. Aile hukuku açısından, uluslararası hukuk açısından ve ülke bazlı bugüne kadar yaşanan vakalarda ne tür sorunlar var yani tebligat aşaması sorunlu daha çok ya da mahkeme kısmı mı...

BAŞKAN – Yüzde 50 dedi oran.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Yüzde 50'si tebliğ edilemeyen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çoğunluğu galiba çünkü orada ulaşılamadığı için...

Ülke bazlı tabii, ilginç sonuçlar çıkabilir. İşte, kilisede boşanılmış ya da habersiz boşanmalar...

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Belediye de boşanılmış.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Belediyede boşanılmış. Yani bunlarla ilgili de benim bugünkü toplantıda gördüğüm bir kapsamlı çalışma ve ülke olarak bizim de ihtiyacımız var bu verilere. Teknik olarak da kanun anlamında bir düzenleme gerekiyorsa... Çünkü, nüfus müdürlüklerine bu yetkiyi de hemen vermenin doğuracağı sakıncalar neler olabilir, eğitim... Çünkü, biz burada bir memurumuzun

tebligatında bile sorun yaşarken hani nüfus müdürlüğüne böyle bir çalışma yaptırmak da ne kadar sağlıklı sonuçlar doğurur? Velayet sorunları önemli, miras sorunları önemli yani zincirleme bir sürü sorun, sadece tanımadan ibaret değil gibi gözüküyor ama en önemlisi, bir çalışma belki böyle bir önerimiz olabilir. Ülke bazlı, biz genelde Kıta Avrupası'nı örnek aldık, Almanya orada da ön plana çıkıyor çünkü en çok vatandaşımızın yaşadığı ve en çok sorunun... Ama, çok başka sorunlar da var. Mesela, burada yaşayan bir Türk vatandaşı Meksika'dan biriyle evlenebilir, sadece orada yaşaması önemli değil, Meksika'dan biriyle evlenmiş olabilir. Onun için, mesela biz buradaki yerel hukuku mu uygulayacağız, Meksika'da evlenmişse böyle bir anlaşmamız var mı gibi yani çok sorun doğuran bir olay gibi geliyor bana.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Değerlendirmeye ihtiyaç duyulan bir alan, üzerinde çalışılması gereken bir alan.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Değil mi, bu da var? Hani burada olup da gidip bir başka ülkede biriyle evlenmiş biri olabilir, çocuğu vardır, boşanacak, boşandı gitti, işte Meksika'da boşandı, geldi buraya. Bu da bu kapsama giriyor sanırım.

BAŞKAN – Aslında, mevzuat düzenlemesi yapılırsa şu yüzde 50 davalar, ufak tefek hepsi çözülür gibi geliyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O tebligatlardan en azından...

BAŞKAN – Karşılıklı anlaşma var ise sorun olmaması lazım anlattığımız örnekler gibi ama diğerlerinde titiz... Yani “Şu alanda bu olabilir.” kaygısıyla bütün sistem kilitlemiş. Yani bir tane hak kaybı ama bir sürü insanın hayatını çok olumsuz etkileyecek olaylar yüzünden...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çekinen insanlar var, başvuru yapmayanlar var.

BAŞKAN – Diğer başlığı çok boşanmalar ağırlıklı yaptık ama asıl önemli olan yani bu da çok önemli, tartışılmaz, bunu notlarımıza aldık ama bir de ailelerden evlatlar alınıyor ya, velayet anlamında boşanma olarak değil. Mesela, problemlı bir aile, şizofren kadın veya işte başka şey ve çocuğu alıyor, kiliseye veriyor, koruyucu aile olarak farklı dinî kökenden olanlara verilebiliyor. Buna benzer olaylar geliyor mu ya da biz ne ölçüde etkili olabiliyoruz?

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Açıkçası, bu konuda bir hazırlığımız olmadı.

BAŞKAN – Ama, biz bununla ilgili var ise...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Biz hani daha çok o nedenle tanıma, tenfiz yönünden bilgilerimizi ve görüşlerimizi paylaşmak istedik. Ben hani çok dolaylı olarak bu konuda sıkıntılar yaşadığımı biliyorum, hani Dışişlerinden bu konuda yazılar geldiğini biliyorum fakat buna yönelik somut bir çalışma aktarabileceğimiz şu an sağlıklı bir bilgimiz yok. Hani bir araştırmamıza...

BAŞKAN – Şu an değil ama bir sonrası için alabilir miyiz ya da nasıl, nereden alabiliriz?

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI HÂKİM ABDULLAH MURAT – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olabilir.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Dışişleri Bakanlığıyla da koordineli...

BAŞKAN – Adalet Bakanlığından yansıyan...

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Yurt dışı ayağı olduğu için Dışişleri Bakanlığı bu konuda bizi tabii ki haberdar edecektir “Buna ilişkin ne yapılabilir?” konusunda ama çok bize bu konuda intikal eden bilgi alanında açıkçası bir şey yok. Konuyu da bu yönde bilmediğimiz için araştırma imkânımız da olmadı. Yanıltıcı bırakmak istemeyiz. Bu konu da hassas bir konu.

BAŞKAN – Hukuken de bir bağlayıcı...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii, hukuksal yapısı da çok önemli.

BAŞKAN – Elif Hanım...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI UZMANI ELİF EMİNE GÖNÜLLÜ – Başkanım, uygun bir tarih belirleyip aslında bu konuyla ilgili hukuki boyutu, uygulamalar nelerdir, yaşanan sıkıntılar nelerdir, bununla alakalı bir sunum yapabilirim ben size.

BAŞKAN – Tamam, o hâlde şey yapalım, bu çok önemli ama.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı, ortak yaptığımız çalışmalar var. Bundan ortaya çıkmış hukuk müşavirliğimizin yazmış olduğu bilgi notları da var.

BAŞKAN – Peki, Adalet Bakanlığının hangi dairesiyle çalışıyorsunuz bu çalışmayı yaparken?

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Açıkçası bunu tam net bilmiyorum ama Hukuk Müşavirliğimizden öğrenebilirim.

BAŞKAN – Lütfen, o hâlde ona da bakalım yani bu sunumda taraflar, paydaşlar da olursa... Belli ki Hocamın olduğu yerde verimli değil.

ADALET BAKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ ÇİĞDEM ÖNGEÇ PEKKAYA – Tamam.

BAŞKAN – Peki, o hâlde onu notumuza aldık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok teşekkür ediyoruz, çok memnun olduk. Özellikle bilgi alanındaki eksikliğimizi tamamladımız çünkü biz Başkanımızın da söylediği gibi bize gelen vakalar üzerinden genelde yorum yapmaya çalışıyoruz ama teknik bilgi çok önemli tabii burada. Bizim de hani bir önerimiz “Yasal anlamda neler yapılabilir? Nasıl çözülebilir?” bu noktada bize çok fazla katkıların oldu.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Aslında Türkiye’nin en büyük sorunlarından biri, bütün bu veri tabanında bir istatistiğe sahip değil. Mesela, desek ki şu anda, Adalet Bakanlığına intikal eden tanıma ve diğer konu başlığıyla alakalı şu ülkelerde şu başlıklı sorunlar geliyor. Atıyorum, Almanya’yla ilgili genelde tanımayla ilgili sorun var ve bunun sayısı şu oranda. Yani, spesifik 2-3 tane oran yüzde 1, yüzde 5 gibi bir vaka ise ona özel bir şey oluşturulur ama yüzde 95’inin problemini hızlı çözebilecek başka bir şey formalize edilebilir. Bütün bunları yapabilmeniz için doğru bir veri tabanına ihtiyacımız var. Ben birçok birimde, sadece Adalet Bakanlığı için söylemiyorum, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı henüz daha Düsseldorf’ta yeni bir ataşelik oluşturdu. Orada aileler var, vatandaşlar var; seçme seçilme hakkına da Türkiye konusunda müdahil olabiliyorlar. Bunlar geç kalınmış ama çok güzel gelişmeler. Bu aynı zamanda sorumluluk getiriyor. Artık o sorumluluğun da... “Gitti oraya.” öyle bir şey yok, o ailelerin akrabaları burada, miras şeyleri burada, evleri burada. Hatta, ben Hollanda’ya gittiğimde geçen yıl, çok orijinal bir şey oldu. Geldi, diyor ki: “Burada Türkiye’deki mallarımızı tespit etmiş Hollanda.” Ee? “Burası bilgi vermesin Türkiye’ye.” Niye, dedim. İşte, “Şurada sosyal şeyler var, şunlardan falan faydalanıyorum ama oradaki mal varlığım bilinirse faydalanamayacağım.” Yani, sen üçkâğıtçılık yapmak için bunları... Hayır, gerçek olan neyse, doğru olan neyse o ülke de kendi çıkarımı düşünecek, biz de kendi vatandaşımızın hukukunu düşüneceğiz ama doğru bilgiler olacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, uluslararası ilişkilerde çıkar, ülke menfaati ama veri eksikliği yani, yaptığımız toplantıların hepsinde veri eksikliği çok fazla. Bu nedenle de sağlıklı çözüm önerisi de bulamıyoruz. Büyük bir kısmın sorununu çözemiyoruz, kısa vadeli çözümler oluyor. O nedenle, veriler çok önemli. Bu nedenle, böyle bir teknik ve akademik çalışma... Çünkü o yönünü ele alacaklardır.

BAŞKAN – Bize o konuda yardımcı olsanız.

Mesela, tebligat ve tanımayla ilgili... Ya denir ki, yüzde 95'i rahatlatmak için, ben kafamda hep öyle düşünüyorum, şu saydığımız çok önemli ama spesifik başlıklar çok değildir, işte, eşcinsel, çok evlilik falan gibi yani çok değildir gibi geliyor. Bu kadar en azından...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Aslında acaba hangi sorunlar davalarda en çok gündeme geliyor.

BAŞKAN – Hangileri daha çok? Mesela, onunla ilgili madde yazılır ama -çekince altına- “Şu şu başlıklarla ilgiliyse mevzuat orada, artı şu istenir, artı şuraya başvurulur, artı şu olur.” gibi ilave... Mesela, olabiliyor mu hukuken? Ben hukukçu değilim ama kaçtı Trabzon vekili ile avukatım.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Bana kızdı herhâlde.

BAŞKAN – Yani o zaman ben şöyle düşünüyorum...

Siz çok güzel işaret ettiniz, o tanımayla, diğer ülkeler de bunu yapıyor, tıkr tıkr hepsini halledersen, mavi kartlı nasıl çözüyorsa sen de çözersin, biter ama oradaki maddeye ilave dersin ki “c fıkrasında da şu şu konularla ilgili boşanmaları içeren, işte, velayet mevzubahisse o hâlde buna başvuracaksın.” O çekincelerle ilgili ayrıntı istersin ama ayrıntı istenen oran azdır gibi geliyor.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Şu olabilir, çok pratik bir yöntem: Bu kanun nüfus hizmetlerinde yapılırsa kamu düzenine aykırılıkları falan değerlendirecek nüfus müdürlüğü, orada denir ki: “Hangi hususların kamu düzenine aykırılık olacağına ilişkin bir yönetmelik yapılır.” Yönetmeliğe atf yapılır, bu verdiği yetkiye göre İçişleri Bakanlığı yönetmelik yapar, orada sayar. Bu tabii sınırlayıcı olmayacaktır illa ki.

BAŞKAN – Kararı da o vermeyecek ama.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Sadece bu hususların kamu düzeniyle ilgili olduğuna ilişkin İçişleri Bakanlığına yetki verilmiş olacak. Kanun bu yetkiyi verebilir. Kanun bir yetki verdiği zaman İçişleri Bakanlığı sürekli bu konu üzerine aykırılığa ilişkin şeyi güncelleyebilir. Bu mahkeme için bağlayıcı değil, mahkeme gidecek tekrar değerlendirecek itiraz olursa ama idare kendi içinde bu düzenlemeyi yapabilir.

BAŞKAN – Yapabilir, yetki verilmesi gerekiyor.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ABDULLAH MURAT – Tabii yetki verilir, kesinle...

BAŞKAN – Şu anda, eskiden var olan genelge, yönetmelikler faslını, her şeyi kanun maddelerinde yapıp... biz burada boğuluyoruz yani. Bir ülke düşünün yılda 15 kanun çıkarmış, biz 500, 700, 800... Oysa maddelerle üstelik, kaç madde. Bakıyorsunuz, burada başka bir bakış açısı gerekiyor. Bir tane yönetmelikle bunu yapabileceksin. Bu memur ve bürokrasi o anlamda üstündeki sorumluluğu siyasi iradeye mi atmaya çalışıyor?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir de orada bir hantallık oluşuyor Başkanım, dediğiniz, çok güzel ifade ettiniz siz. “Mahkeme zaten çözecek.” diyor, bırakıyor onu, ilgilenmiyor.

BAŞKAN – Orası da “Yığılmıştır.” deniliyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O “Zaten benim yetkim yok bu alanda, ilgilenmiyorum.” diyor, nüfus müdürlüğü doğrudan mahkemeye...

Bizim burada kamusal alanları çalıştırmamız gerekiyor, orada görevli, yetki verilip o işlemi orada çözmesi gerekiyor. Ki biz burada gerçekten hep Avrupa Birliği ülkelerini ve Kıta Avrupası'nı örnek alıyoruz. Avrupa Birliği ülkeleri bu noktada gerçekten 28 devlet; ortak hukuk kuralları, ortak prosedürler. Bakın, biz burada tek başımıza bir devletiz ve tanımlarla ilgili sıkıntıyı konuşuyoruz, biz ne yapacağız diyoruz. Bakın, burada bir alt komisyonda, buraya kadar iniyor yani bu sorun, anlatabiliyor muyum. Posta memurları nasıl tebligat yapacak? Ne kadar geriden geldiğimizi... Bu çok teknik bir şeydir, bunun alt çalışması yapılır, düzenlemesi yapılır, “Burada burada sorunlar vardır.” Veri vardır, objektiflik vardır, bilimsellik vardır ama biz de maalesef, biz başka bir yere gidiyoruz. Hani, her konuda böyle oluyor ve çok zaman kaybediyoruz. Şimdi, biz neden... Posta memuruna nasıl tebligat yapılır? Bu eğitilir...

BAŞKAN – Ama takıldığı yeri, o da bir yer.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yok, hayır, genel olarak söylüyorum, başka sorun. Diğer toplantılarda da böyle oluyor, bir yerden başlıyoruz, başka kilit bir sorun çıkıyor karşımıza. Burada bürokratik anlamda gerçekten büyük sıkıntılar var. Ben Avrupa Birliği Hukuku dersleri veriyorum, Avrupa Birliğinde gerçekten çok kritik, çok teknik düzenlemeler yapmışlar; 28 devlet mutabık, hiçbir sorun yok, vatandaşlarına çok güzel uygulatıyorlar.

BAŞKAN – Bir tane örnek vereceğim, boşanma komisyonundayız değil mi... Boşanmada karar alıyorsun, uzaklaştırma, şiddet olaylarında. Harikulade güzel. 6284'ten bahsediyorum, ki hep birlikte tüm siyasi irade olarak oturduk imza attık altına. Hâkime geliyor, aile hâkimi -hâlâ tüylerim diken diken oluyor- “Bazen tarafları görmeden imza attığım bile olabiliyor.” dedi. Düşünüyorum, niye? Dedi ki: “Dosyalar yığın yığın.”

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İşte onu söylüyorum şimdi Başkanım.

BAŞKAN – “Ben kolluk güçlerinin verdiği bilgilere bakarak karar...” Eyvah eyvah. Sonra, sana 20 tane başlık vermiş. Diyorsun ki mesela “Bir hafta uzaklaşsa yeter.” Çünkü dışarı atmış kadını, atıyorum, başka bir şey olmuş ama hayır, o avukatta altı ay uzaklaştırmak, yok bilmem ne gerekçe, yok bilmem ne şu... Hepsini tıkatıyor, tıkatıyor. “Niye?” diyorsun, “Bunu yapan hâkimler var.” diyor. Niye? Bu sefer arkasından şu çıkıyor: Eğer o arada o vatandaş tutar, öldürürse, bir şey olursa bana... İyi de yani ne İslam ahlakında ne insani ne vicdani bir eşi, bir çifti altı ay uzaklaştırma... Altı ay sonra bulamazsın zaten vatandaşı. Bir tanesi dedi, geçen yılki şiddet vakasında “Antalya'ya gitti, yerleşti.” Bir de evlenmiş, çok da güzel bir hatun bulmuş. “Ben o azıcık gitsin diye yapmıştım, geldiğimde...” diyor...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizim kültürümüzde hukuksal bir madde düzenlenirken, kanun düzenlenirken ya da hâkim karar verirken o sosyolojik durum, toplumsal yapı, kültürel yapı bu birikimlere...

BAŞKAN – O yüzden iyi olacak Sibel Vekilim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Olacaktır mutlaka, geç kalıyoruz ama çok geç kalıyoruz gerçekten.

BAŞKAN – Yine tekrar ediyorum, şöyle: Mevzuatlarda hem onun için söylediğim, ifade ettiğim kanunda hem ben inanıyorum ki şunda da uygulanabilirlikler var ama biraz toplumun zihniyet dönüşümüyle alakalı çok ciddi bir sıkıntımız var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben Avrupa Birliğinin teknik kısımlarını çok yakından izlediğim için üzülüyorum yani. 28 devlet bir araya geliyor, mükemmel bir hukuk. 28 devlet bu, çok zor bir şey yaptıkları çünkü çok teknik...

BAŞKAN – Ama şöyle bir şey de var: O 28 devletin ortak dinî yapıları...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz tek bir devletiz.

BAŞKAN – Yok, o anlamda demiyorum; karşılıklı, uluslararası uymayan kurallarımız için söylüyorum. O bazı şeyleri...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, hayır, her türlü yani. Teknik düzende olur, hangi konuda olursa olsun, mutabık olup bunu uygulatıyorlar vatandaşlarına hiçbir açıklık vermeden. Biz çıkarıyoruz ama biz yine uygulatamıyoruz kendi ülkemizin vatandaşına, onu anlatmaya çalışıyorum. Biz kendimiz uygulatamıyoruz, uygulamada bir sürü sorunlar var çünkü hantal bürokrasi var, yetkisi olmadığı için ilgilenmiyor; oradan oraya, oradan oraya vatandaş. Sonra sorun... Bu çok teknik, basit bir şey. Yurt dışı evliliklerde ne yapacak bizim ülkemiz? Bu işin içinden çıkamıyoruz.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Ben kısaca bir örnek verebilir miyim? Bugün sabah yaşadık, bugün konuştuk ama.

Şimdi, siz davet ettiniz, biz geleceğiz, bildiğimiz için daha önce geldik, gittik. En önemlisi, burada, Meclise gelirken o güvenliği geçebilmek. Geçtikten sonra burada konuşması, sunumu daha kolay. Biz yine takıldık orada. Şimdi, diyorum ki: Beyefendi, bu mail geldi. İsim var, telefon numarası var, gelmiş olması lazım, siz arayın. “Ben niye arayayım.” diyor. Bizi çağırdılar, biz ziyaretçi değiliz diyorum.

BAŞKAN – Hiç kimse bir sorumluluk almıyor.

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI
ABDULLAH MURAT – Bakın, Komisyona geç kalırsak bizi güvenlik bekletti diyemeyiz herhâlde, bu ayıp olur diyorum, “Bana ne.” diyor.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 11.42

